

Ordlista

A

Aktieavkastningsbundet tilläggsförsäkringsansvar

Arbetspensionsanstalternas gemensamma buffert som bär en del av risken till följd av variationer i aktieavkastningen. Den aktieavkastningsbundna andelen av ansvarsskulden har sedan början av 2018 varit 20 %. Tilläggsförsäkringsansvaret kan variera mycket i takt med att aktiernas värde förändras. Som minst kan det minska ansvarsskulden med 20 % och som mest öka den med 1 %. Om ansvaret överstiger 1 % av ansvarsskulden, stärks fonderingen av ålderspensionerna med den överstigande delen.

ArPL-återlåning

Försäkringstagaren har rätt att återlåna en del av den ansvarsskuld som influtit för den egna ArPL-försäkringen (fond som kan återlånas), om förutsättningarna i försäkringsvillkoren uppfylls. Låneräntan noteras dagligen för olika lånetider.

Avkastningskrav på ansvarsskulden

Avkastningskravet på ansvarsskulden utgörs av den fondränta som används vid beräkningen av pensionsansvaren, avsättningskoefficienten för pensionsansvaret som fastställs av Social- och hälsovårdsministeriet samt andelen för aktieavkastningen, som fastställs i efterhand. Fondräntan är 3 %. År 2019 var avsättningskoefficienten i genomsnitt cirka 0,96 %. Sedan 1.1.2020 är avsättningskoefficienten 1,05 %. År 2019 var andelen för aktieavkastningen cirka 5,34 %.

B

Beräkningsränta

Beräkningsräntan används som ränta för bland annat försäkringsavgifter och vissa andra poster. Beräkningsräntan fastställs halvårsvis utgående från arbetspensionsanstalternas genomsnittliga solvens. År 2019 var beräkningsräntan under det första halvåret 5,25 % och under det andra halvåret 5,0 %. Sedan 1.1.2020 är räntan 5,0 %.

D

Derivatinstrument

Ett finansiellt instrument vars värde bygger på det framtida värdet av en annan underliggande tillgång, till exempel värdepapper, index, valuta, råvaror eller rättigheter.

F

Fördelat tilläggsförsäkringsansvar

En på de enskilda försäkringarna fördelad del av premieansvaret. Till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret överförs utgående från arbetspensionsbolagets solvensställning en del av placeringsverksamhetens resultat och hela omkostnadsresultatet för att delas ut till kunderna i form av återbäringar det följande året. Överföringen till kundåterbäringar delas ut till kunderna i proportion till de ackumulerade pensionsåtagandena och försäkringsavgifterna.

Försäkringsrörelsens resultat

Är i fråga om ålderspensions-, invalidpensions- och avgiftsförluströrelsen lika med skillnaden mellan försäkringsavgifterna och de utbetalda ersättningarna. Ett positivt resultat för försäkringsrörelsen ökar det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som hör till solvenskapitalet och ett negativt resultat minskar det.

Försäkringsteknisk ansvarsskuld

En i bokslutet införd uppskattning av bolagets framtida pensionsutgifter till den del de fonderats. Består av premieansvaret och ersättningsansvaret. Premieansvaret omfattar ansvar för framtida pensionsfall till den del som fonderad pension har intjänats fram till räkenskapsperiodens slut. Med ersättningsansvar avses kapitalvärdet av fonderade delar för utbetalning av framtida pensioner för pensionsfall som redan har inträffat.

K

Kundåterbäring

Sänkning av försäkringsavgiften som enligt beräkningsgrunderna fastställs utifrån arbetspensionsbolagets solvensituation och verksamhetens effektivitet (se även fördelat tilläggsförsäkringsansvar).

L

Lagstadgade avgifter

Av driftskostnaderna täcks så kallade lagstadgade avgifter, det vill säga kostnader för Pensionsskyddscentralen, Finansinspektionen och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, med en egen andel som ingår i försäkringsavgiften.

Likviditet

Bl.a. värdepappersmarknadens förmåga att förmedla stora transaktioner.

M

Marknadsrisk

Med marknadsrisk avses placeringsobjektens värdefluktuationer.

O

Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar

En del av premieansvaret som inräknas i arbetspensionsbolagets solvenskapital. Till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret överförs återstoden (se fördelat tilläggsförsäkringsansvar) av placeringsverksamhetens resultat, omkostnadsresultatet och försäkringsrörelsens resultat, och det fungerar som buffert i händelse av variationer i placeringarnas värde och försäkringsrörelsens resultat.

Omkostnadsinkomst

Inkluderar försäkringsavgiftens omkostnadsdel och den andel av försäkringsavgiftens invalidpensionsdel som är reserverad för kostnader för pensionsavgöranden. Med omkostnadsinkomsten täcker man arbetspensionsbolagets totala driftskostnader med undantag för upprätthållande av arbetsförmågan, placeringsverksamheten och lagstadgade avgifter.

Omkostnadsresultat

Omkostnadsresultatet anger hur stor del av omkostnadsinkomsten som inte gått till bolagets driftskostnader. Driftskostnaderna i förhållande till försäkringsavgiftens omkostnadsdel visar bolagets effektivitet: ju lägre talet är, desto effektivare är verksamheten.

P

Pensionsutdrag

Sammanfattning av arbetshistorian som för de föregående fem åren eller en längre tid visar registrerade arbetsinkomster från anställningar och företagsverksamhet, socialförmåner som påverkar pensionen samt intjänad arbetspension fram till slutet av föregående år. Det lönar sig att kontrollera utdraget, för fel eller brister kan minska den framtida pensionen. De kunder som valt att få en pappersversion får sitt utdrag per post vart tredje år. Personer som har fyllt 60 år får även fortsättningsvis sina utdrag per post varje år. De som valt elektroniskt pensionsutdrag kan kontrollera sina utdrag årligen.

Placeringsverksamhetens resultat

Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde fås när man i nettointäkterna av placeringsverksamheten lägger till förändringen i värderingsdifferenserna. Placeringsverksamhetens resultat fås när man från resultatet till verkligt värde drar av avkastningskravet på ansvarsskulden.

S

Solvenskapital

Arbetspensionsbolagens solvens mäts med solvenskapitalet, som består av eget kapital, ackumulerade bokslutsdispositioner, värderingsdifferenser och ofördelat tilläggsförsäkringsansvar. Med solvenskapitalet bereder sig arbetspensionsbolaget på placerings- och försäkringsrisker.

Solvenskrav

Solvenskraven baserar sig på riskbenägenheten i de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden. De ställs i allmänhet i relation till ansvarsskuldens belopp. I beräkningen av solvensgränsen beaktas även försäkringsrisken, dvs. variationerna i försäkringsrörelsens resultat. Minimikapitalkravet är en tredjedel av solvensgränsen. Solvenskapitalet kan högst uppgå till solvensgränsen multiplicerad med tre.

U

Utjämningsavsättning

Arbetspensionsanstaltarnas gemensamma buffert som säkerställer finansieringen av gemensamt finansierade pensionsdelar även i sämre konjunkturlägen.

V

Value at Risk (VaR)

Uttrycker den maximala potentiella förlusten som med en given sannolikhet kan uppstå under en viss tidsperiod. CVaR (Conditional Value at Risk) avser på motsvarande sätt de förväntade förlusterna som överstiger VaR-talet.

Volatilitet

Variationer i en placerings värde.

Värderingsdifferens

Skillnaden mellan placeringarnas verkliga värde och bokföringsvärdet. Ingår i arbetspensionsbolagets solvenskapital. Förändringar i värderingsdifferenserna utgör en del av placeringsverksamhetens resultat.

Ö

Överflyttningar av försäkringar mellan bolagen

En försäkringstagare kan flytta över sina arbetspensionsförsäkringar från ett bolag till ett annat. Avtalet ska sägas upp senast den sista mars, juni, september eller december och överförs till det nya bolaget tre månader senare. Nästa gång kan försäkringen flyttas över till ett annat bolag först efter ett år på det nuvarande bolaget.